

Spis treści

1. Wstęp	9
2. Rola lekarzy weterynarii w nadzorowanych fermach bydła	12
3. Przykłady weterynaryjnej kontroli stad bydła w niektórych krajach Europy	17
4. Perspektywy nadzoru weterynaryjnego w kraju	19
5. Nadzór nad środowiskiem zewnętrznym i wewnętrznym zwierząt	20
6. Epidemiologia weterynaryjna	30
6.1. Podstawowe wskaźniki występowania chorób w populacji	31
7. Monitorowanie stanu zdrowia ferm bydła	32
7.1. Monitoring kliniczny	32
7.2. Monitoring diagnostyczny laboratoryjny	35
8. Monitorowanie chorób zakaźnych ferm bydła	36
8.1. Choroby zakaźne bydła monitorowane urzędowo, okresowo – ogólne zasady postępowania	38
8.1.1. BSE	39
8.1.2. Gruźlica bydła	43
8.1.3. Brucelloza bydła	45
8.1.4. Enzootyczna białaczka bydła	47
8.2. Choroby zakaźne u bydła monitorowane urzędowo w sposób wybiórczy	50
8.3. Inne choroby zakaźne bydła niepodlegające monitorowaniu urzędowemu	51
8.4. Nadzór weterynaryjny nad reproduktorami	52
8.4.1. Wymagania weterynaryjne dla buhajów – reproduktorów w punktach kopulacyjnych	55
8.4.2. Wymagania weterynaryjne dla buhajów – reproduktorów, których nasienie może być przedmiotem handlu	58
8.4.3. Wymagania weterynaryjne dla reproduktorów bydła, od którego pozyskuje się zarodki	61
8.5. Sankcje karne przy nieprawidłowym monitorowaniu zdrowia rozplodników bydła	64
8.6. Zabezpieczenie przeciwepidemiotyczne ferm i miejsc przebywania bydła	65
9. Monitorowanie chorób niezakaźnych	67
9.1. Monitorowanie żywienia	67
9.1.1. Urzędowy nadzór nad produkcją środków żywienia zwierząt	71
9.1.2. Monitorowanie dawki pokarmowej u bydła w fermie	72

9.1.2.1. Ocena jakości paszy	74
9.1.2.1.1. Mikotoksyny	75
9.1.2.1.2. Inne ważniejsze toksyny (azotany, azotyny, inne)	82
9.2. Monitorowanie przemian metabolicznych	83
9.2.1. Monitorowanie przemian zachodzących w żywcu bydła	84
9.2.1.1. Badanie treści żywca	87
9.2.2. Badania krwi w monitorowaniu zdrowia bydła	89
9.2.2.1. Reprezentatywność prób krwi w monitorowaniu zdrowia stada	90
9.2.2.2. Kierunki badań laboratoryjnych krwi	91
9.2.2.3. Zmiany parametrów biochemicznych krwi w różnych okresach produkcyjnych u krów	99
9.2.2.4. Techniczne wymagania przy pobieraniu i transporcie prób krwi	100
9.2.3. Monitorowanie zaburzeń metabolicznych	103
9.2.4. Najczęściej występujące choroby metaboliczne u bydła	106
9.2.4.1. Ujemny bilans energetyczny	106
9.2.4.2. Ketoza	107
9.2.4.3. Kwasica (acydoza)	108
9.2.4.4. Zasadowica (alkaloza)	109
9.2.5. Monitorowanie gospodarki mineralnej	110
9.2.5.1. Makroelementy	111
9.2.5.1.1. Niedobór wapnia (hipokalcemia)	112
9.2.5.1.2. Niedobór fosforu (hipofosfatemia)	112
9.2.5.1.3. Niedobór magnezu (hipomagnezemia)	113
9.2.5.2. Pierwiastki śladowe – mikroelementy	114
9.2.5.2.1. Selen	114
9.2.5.2.2. Jod	115
9.2.5.2.3. Mangan	116
9.2.5.2.4. Cynk	117
9.2.5.2.5. Kobalt	117
9.2.5.2.6. Molibden	118
9.2.5.2.7. Miedź i jej interakcje	118
9.2.5.3. Ultraelementy	120
9.2.5.4. Witaminy	121
9.2.5.4.1. Witamina A	122
9.2.5.4.2. Witamina D	123
9.2.5.4.3. Witamina E	123
9.2.5.4.4. Witamina K	124
9.2.5.4.5. Witaminy grupy B	124
9.2.5.4.6. Witamina C	125
9.2.5.4.7. Witamina H	125
9.2.5.4.8. Witamina PP	126

9.2.6. Monitorowanie dobrostanu zwierząt za pomocą białek ostrej fazy	126
9.2.7. Podstawowe badania moczu	128
9.2.8. Podstawowe badania kału	131
10. Monitorowanie podstawowych chorób wieloczynnikowych u krów	132
10.1. Monitorowanie rozrodu w stadzie	133
10.1.1. Podstawowe wskaźniki rozrodu	134
10.1.2. Podstawowe błędy wpływające na poziom rozrodu u krów . .	136
10.1.3. Kontrola przebiegu okresu poporodowego u krów z zatrzymaniem łożyska	139
10.1.4. Sposoby badania narządu rozrodczego u krów	146
10.2. Monitorowanie innych zaburzeń okresu poporodowego u krów – przemieszczenia trawieńca	154
10.3. Monitorowanie przyczyn chorób gruczołu mlekowego	157
10.3.1. Siara i jej podstawowe parametry	160
10.3.2. Podstawowe badania gruczołu mlekowego	163
10.3.3. Monitorowanie prawidłowości dojenia krów	166
10.3.3.1. Przeddój	167
10.3.3.2. Higiena strzyków	168
10.3.3.3. Masaż wymienia	168
10.3.3.4. Zakładanie kubków udojowych	169
10.3.4. Podstawowe parametry higieniczne i biochemiczne mleka krów	173
10.4. Monitorowanie chorób kończyn u bydła	176
10.4.1. Wpływ środowiska zewnętrznego i wewnętrznego organizmu w rozwoju kulawizn	180
10.4.2. Najczęściej występujące przypadki chorób kończyn	181
10.4.3. Sposoby monitorowania chorób kończyn	183
10.4.4. Działania zaradcze przeciw kulawiznom u bydła	185
11. Podsumowanie	188
12. Piśmiennictwo	193